

Извршни директор Бироа за друштвена истраживања (БИРОДИ) Зоран Гавриловић пријавио је на порталу „Ко си бре ти?“ његовог иницијатора, председника Србије Александра Вучића, у категорији „бахато понашање јавних функционера“.

Гавриловић је у пријави изнео сумњу да председник Србије крши Устав, Закон о спречавању корупције и препоруке ОДИХР везане за изборе.

Гавриловић је у пријави изнео сумњу да председник Србије крши Устав, Закон о спречавању корупције и препоруке ОДИХР везане за изборе

У разговору за Данас он каже да је на овој интернет платформи поднео две пријаве, искључиво због тога што се као социолог бави истраживањем ове теме, мада има низ оштрих примедби на њено оснивање.

Платформа „Ко си бре ти?“ је, иначе, представљена као „званичан и сигуран канал за анонимно пријављивање бахатости јавних функционера, корупције и осталих незаконитих радњи и неправилности, које штете грађанима и јавном интересу“.

Њен циљ је, како је најављено, да се документоване пријаве грађана „брже процесуирају и проследе надлежним институцијама, као што су тужилаштво, полиција или Агенција за спречавање корупције“.

Извршни директор БИРОДИ-ја прецизирао да је поднео пријаву против председника Србије, који је и оснивач Српске напредне странке, у категорији под називом „бахатост јавних функционера“, због сумње у кршење члана 111. Устава, члана 40 Закона о спречавању корупције, као и прве и најзначајније препоруке ОДИХР-а која се односи на раздвајање државе и (владајуће) политичке странке.

У члану 111. Устава Србије, који је како Гавриловић наводи Вучић прекршио, пише да „председник Републике изражава државно јединство Републике Србије“.

Члан 40. Закона о спречавању корупције, пак, регулише „основна правила о обављању јавне функције“.

Јавни функционер је тако, наводи се у том члану, дужан да јавни интерес не подреди приватном, да се придржава прописа који уређују његова права и обавезе и да ствара и одржава поверење грађана у савесно и одговорно обављање јавне функције. Он, такође, не сме бити зависан од лица која би могла да утичу на његову непристрасност, нити да користи јавну функцију зарад стицања било какве користи или погодности за себе или повезано лице. Јавном функционеру је, додаје се у том члану, забрањено да употреби информације до којих дође на јавној функцији, ако нису доступне јавности, ради стицања користи или погодности себи или другом или наношења штете другом.

Прва препорука ОДИХР-а, подсећа наш саговорник, односи се на „раздвајање државних и партијских функција и обезбеђивање непристрасности јавне управе током изборне кампање“. Главни аспекти те препоруке укључују спречавање функционерске кампање, строгу забрану коришћења јавних ресурса за изборну промоцију било ког политичког субјекта и равноправност свих политичких актера на изборима, који између осталог морају имати једнак приступ медијима.

Гавриловић додаје да је истовремено поднео и другу пријаву, у категорији „корупција“, против градоначелника и председника општина у више од 110 јединица локалне самоуправе, јер немају формирана локална антикорупцијска тела, чиме се „опструира борба против корупције на локалном нивоу“.

„Више од 110 градова и општина нема формирана локална антикорупцијска тела, иако је њихово успостављање предвиђено Мером 2.2.10.31 Акционог плана за Поглавље 23. Велики број градоначелника и председника општина који нису испунили ову обавезу постављен је уз политичку сагласност и кроз кадровске филтере владајуће странке. Због неиспуњавања ове обавезе Србија годинама не остварује напредак у области владавине права и европских интеграција“, објашњава он.

Да су спроведени локални антикорупцијски планови и формирана антикорупцијска тела, наводи даље, не би било потребе да се праве параинституционална решења, већ би „држава Србија имала лек за своју највећу бољку, корупцију“.

„Овај лек је осмишљен и тестиран у Нишу, где је настао Локални антикорупцијски форум (ЛАФ), самостално и независно градско тело које председник никада није посетио. Његов члан је некада била и Драгана Сотировска, која је од тада прошла пут од узбуњивача па до оптужене за корупцију – када је постала чланица СНС-а и јавна функционерка, што је такође индикатор стања у којем живимо“, каже он.

Извршни директор БИРОДИ-ја наглашава, ипак, да не треба губити из вида да је покретање овакве платформе спорно из више разлога, а пре свега због тог што она није усклађена са Уставом Републике Србије.

Према његовој оцени, оснивање платформе је у супротности са чланом 112. Устава, који дефинише (врло ограничене) надлежности председника Републике, као и са члановима 4. и 5. Устава, који уређују начело поделе власти и начин вршења државне власти.

„На овај начин се још једном отвара питање даљег брисања границе између државе и партије, односно да ли се јавна функција председника Републике користи за својеврсно 'партијско прочишћавање' институција“, каже он, додајући да је на сајту „Ко си бре ти?“ јасно назначено да је његов оснивач Председништво Републике Србије, односно председник Републике.

Истовремено, овакав потез представља својеврсно признање да након четрнаест година власти СНС-а постоји озбиљан проблем функционисања државних институција.

„Некада је Народна скупштина имала Одбор за представке и предлоге грађана, који је укинут. Агенција за спречавање корупције има сектор за представке грађана, као и надлежно тужилаштво. Уместо јачања постојећих институција, ствара се паралелни механизам при Председништву Републике. Отуда и налази бројних домаћих и међународних истраживања да су институције у Србији у великој мери изгубиле функционалност и способност да ефикасно обављају послове због којих постоје“, каже Гавриловић.

Он додаје да је све већи број пријава грађана на платформи „Знаш ли ти ко сам ја?“, чиме се Вучић хвали, заправо његов пораз, јер је он на власти 14 година, а људи на које се грађани жале су „плод његових одлука“, посебно у периоду док је био председник СНС-а.

Платформа је, иначе, почела да ради 10. јула, а по подацима из кабинета председника Србије само у прва три дана стигле су 3.134 пријаве, од којих се 920 односи на бахато понашање јавних функционера.

(Данас)